

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 269/2026-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Evou Kubaskou, Vajnorská 1347/137, Bratislava, proti postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 4Cdo/98/2025 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 4Cdo/98/2025 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi priznáva finančné zadosťučinenie **1 500 eur**, ktoré **j e** mu Najvyšší súd Slovenskej republiky **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Najvyšší súd Slovenskej republiky **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **824,72 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 26. marca 2026 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní. Sťažovateľ navrhuje

uloženie príkazu najvyššiemu súdu konať bez zbytočných prietáhov a zároveň priznanie finančného zadostučinenia 3 000 eur, ako aj náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ je sporovou stranou v konaní vedenom Okresným súdom Malacky pod sp. zn. 4C/382/2008 v procesnom postavení žalobcu, ktorý sa proti žalovaným 1 až 3 žalobou doručenu 5. mája 2008 domáhal určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam.

3. Okresný súd v poradí prvým rozsudkom sp. zn. 4C/382/2008 z 21. marca 2011 žalobe vyhovel a určil vlastnícke právo sťažovateľa k nehnuteľnostiam.

4. Uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6Co/115/2012 z 23. novembra 2012 bol rozsudok okresného súdu z 21. marca 2011 zrušený a vec vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie.

5. Okresný súd v poradí druhým rozsudkom z 24. júna 2015 určil, že sťažovateľ je vlastníkom nehnuteľností, a zároveň žalovaným uložil povinnosť zaplatiť trovy konania v presne špecifikovanej sume.

6. Uznesením krajského súdu sp. zn. 6Co/519/2015 z 28. októbra 2015 bol rozsudok okresného súdu z 24. júna 2015 zrušený a vec vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie.

7. V poradí tretím rozsudkom z 19. októbra 2016 okresný súd žalobu zamietol.

8. Uznesením krajského súdu sp. zn. 6Co/109/2017 z 31. mája 2018 bol v poradí tretí rozsudok okresného súdu z 19. októbra 2016 zrušený a vec vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie.

9. V poradí štvrtým rozsudkom okresného súdu z 10. apríla 2019 bola žaloba opätovne zamietnutá.

10. Rozsudkom krajského súdu sp. zn. 6Co/191/2019 z 26. októbra 2022 bol rozsudok okresného súdu z 10. apríla 2019 potvrdený ako vecne správny.

11. Proti rozsudku krajského súdu z 26. októbra 2022 bolo 25. januára 2023 podané dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 4Cdo/63/2023 z 26. septembra 2024 tak, že ho odmietol.

12. Nálezom ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 219/2025 z 23. júna 2025 bolo uznesenie najvyššieho súdu z 26. septembra 2024 z dôvodu podanej ústavnej sťažnosti ako nepreskúmateľné zrušené a vec vrátená najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

13. O dovolaní opätovne rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 4Cdo/98/2025 z 31. marca 2026 tak, že rozsudok krajského súdu z 26. októbra 2022 a rozsudok okresného súdu z 10. apríla 2019 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

14. Uznesením ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 269/2026 zo 7. mája 2026 bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

15. Podstatou argumentácie sťažovateľa je tvrdenie o zbytočných prietáhoch v konaní o dovolaní zo strany najvyššieho súdu, ktoré boli spôsobené nesprávnou a nesústredenou činnosťou.

16. Od januára 2023 je vedené konanie o dovolaní, ktoré nie je ku dňu podania ústavnej sťažnosti právoplatne skončené. Dovolacie konanie tak aktuálne trvá už dlhšie ako tri roky, z toho po zrušení rozhodnutia dovolacieho súdu ústavným súdom uplynulo deväť mesiacov. V poradí prvé rozhodnutie dovolacieho súdu bolo nálezom ústavného súdu zrušené, čo predstavuje nesústredenú a nesprávnú činnosť vedúcu k zbytočným prieťahom.

17. Priznanie finančného zadostučinenia sťažovateľ odôvodňuje závažnosťou zásahu a jeho dôsledkami, pričom poukazuje na celkovú dobu konania o žalobe, ktoré trvá už od roku 2008.

18. Sťažovateľ sa domáhal rozhodnutia v súvislosti s nehnuteľnosťami, na ktorých mal záujem zrealizovať rekonštrukciu a dostavbu, no v súčasnosti má pocit hlbokjej frustrácie z nesústredeného a neefektívneho konania.

III.

Vyjadrenie najvyššieho súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

19. Na výzvu ústavného súdu sa k ústavnej sťažnosti vyjadrila predsedníčka senátu konajúceho vo veci sťažovateľa JUDr. Halmová, ktorá v prípise č. k. Cpj 126/2026, KP 3/2026-188 z 21. mája 2026 tvoriacom prílohu podania podpredsedníčky najvyššieho súdu JUDr. Mecelovej konštatovala vo všeobecnosti, že sa závermi ústavného súdu bude riadiť.

20. V konkrétnostiach akcentovala skutočnosť, že po doručení spisu najvyššiemu súdu 22. júla 2025 dovolací súd rozhodol do ôsmich mesiacov, a to 31. marca 2026, pričom ústavná sťažnosť bola podaná 5 dní pred rozhodnutím najvyššieho súdu. Dovolacie konanie nevybočuje zo štandardu postupu pri rozhodovaní o mimoriadnom opravnom prostriedku.

21. Upriamuje pozornosť v tomto smere na skutočnosť, že najvyšší súd rozhoduje iba v najzásadnejších, spoločensky najvýznamnejších a právne najnáročnejších prípadoch, čo znamená, že aj časový rámec, ktorý najvyšší súd na vydanie rozhodnutia potrebuje, má zodpovedať významu jeho rozhodovania (I. ÚS 203/2021).

III.2. Vyjadrenie sťažovateľa:

22. Ústavný súd nevyhodnotil ako nevyhnutné vyžiadať si vyjadrenie sťažovateľa ku skutočnostiam uvádzaným vo vyjadreniach najvyššieho súdu, keďže tieto obsahovali skutočnosti známe zo spisu, resp. z ustálenej rozhodovacej činnosti ústavného súdu.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

23. Ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania vo veci ústavnej sťažnosti, keďže na základe podaní najvyššieho súdu, berúc do úvahy skutočnosti vyplývajúce z vyžiadaného spisu, dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

24. Ústavný súd ďalej na podklade skutočnosti, že predmetom ústavného prieskumu je postup najvyššieho súdu v dovolacom konaní, poukazuje na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), podľa ktorej odvolacie a rovnako aj dovolacie konania spadajú pod čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto aj dĺžka takéhoto konania by mala byť braná do úvahy na účely rozhodnutia, či celková dĺžka konania v danej veci je primeraná (Kudła proti Poľsku, sťažnosť č. 30210/96, rozsudok z 26. 10. 2000, § 122).

25. Vo veci Robins proti Veľkej Británii ESLP zdôraznil, že čl. 6 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby vo všetkých štádiách procesu, ktorého predmetom sú občianske práva a záväzky, nevynímajúc z toho štádia nasledujúce po vydaní rozsudku, bolo rozhodované v rámci primeranej lehoty (Robins proti Veľkej Británii, sťažnosť č. 118/1996/737/936, rozsudok z 23. 9. 1997, § 28; pozri rovnako aj rozhodnutie vo veci Silva Pontes proti Portugalsku, sťažnosť č. 14940/89, rozsudok z 23. 3. 1994, § 33 – § 36; Mocie proti Francúzsku, sťažnosť č. 46096/99, rozsudok z 8. 4. 2003, § 21).

26. Rovnako podľa názoru ESLP koniec konania, ktorého dĺžka je preskúmaná v rámci čl. 6 ods. 1 dohovoru, je daný momentom, keď sa právo priznané meritórnym rozhodnutím stalo účinným (Jarreau proti Francúzsku, sťažnosť č. 50975/99, rozsudok z 8. 4. 2003, § 27).

27. S prihliadnutím na doteraz uvedenú rozhodovaciu činnosť ESLP, berúc do úvahy predovšetkým skutočnosť vrátenia veci žaloby do štádia konania pred súdom prvej inštancie (aj) na podklade rozhodnutia vydaného v dovolacom konaní (predovšetkým bod 13 tohto nálezu), ústavný súd zastáva názor, že v konkrétnych okolnostiach veci sa uplatňujú záruky práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote a rovnako aj záruky obsiahnuté v základnom práve na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (obdobne IV. ÚS 195/2022).

28. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka, resp. sporovej strany a (iii) postupu súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, III. ÚS 695/2025).

29. Predmetom napadnutého konania vedeného najvyšším súdom je z vecného hľadiska určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré patrí k štandardnej súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, a preto vec sťažovateľa nemožno považovať bez ďalšieho za právne zložitú. Vec sa nejaví ani ako fakticky zložitá. Skutočnosti podporujúce opak neboli predložené ani najvyšším súdom, proti ktorému táto ústavná sťažnosť smeruje.

30. S ohľadom na špecifickosť dovolacieho konania (k tomu pozri aj bod 21 tohto nálezu), ktoré prebieha bez nutnosti aktívnej účasti sporových strán (obdobne aj IV. ÚS 195/2022), je nutné zdôrazniť, že sťažovateľ k predĺženiu konania neprispel.

31. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prieťahom, bol postup najvyššieho súdu. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, podľa ktorej zbytočné prieťahy v konaní môžu byť zapríčinené nečinnosťou

všeobecného súdu, ale aj neefektívnou a nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (m. m. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

32. Vzhľadom na skutočnosti zistené zo spisu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie ústavný súd konštatuje, že v označenom dovolacom konaní najvyšší súd rozhodol o dovolaní podanom sťažovateľom v januári 2023 po tom, ako sa vec dovolania vrátila najvyššiemu súdu na ďalšie konanie v dôsledku kasačného nálezu ústavného súdu, ktorým bolo zrušené v poradí prvé dovolacie rozhodnutie zo septembra 2024.

33. Dôvodom zrušenia citovaného dovolacieho rozhodnutia bol nedostatok relevantných dôvodov pre najvyšším súdom prijatý záver, podľa ktorého dovolanie nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi s následkom vyslovenia porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie. Ústavný súd zároveň najvyššiemu súdu uložil povinnosť riadne posúdiť a vyhodnotiť námietky sťažovateľa v súvislosti s právnou otázkou položenou v rámci dovolacieho dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci.

34. Súčasťou už stabilnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu je názor, podľa ktorého čas konania na inštančne nadriadenom súde v prípade zrušenia rozhodnutia z dôvodu nepreskúmateľnosti alebo inej procesnej vady majúcej za následok porušenie práva strany na spravodlivý proces ide na „vrub“ súdu, ktorému sa rozhodnutie zrušilo (m. m. I. ÚS 59/2023, I. ÚS 451/2022, I. ÚS 725/2024).

35. Ústavný súd nie je síce súdom právne nadriadeným najvyššiemu súdu, no právnymi dôsledkami kasačného nálezu s povinnosťou najvyššieho súdu sa dovolaním opätovne riadne zaoberať a o ňom aj rozhodnúť ho za taký možno fakticky označiť, a preto je dôvodný záver o tom, že v postupe najvyššieho súdu možno jednoznačne identifikovať neefektívny postup vyžadujúci si nápravu pochybenia spočívajúceho v porušení práv sťažovateľa na súdnu ochranu a spravodlivý proces. Navyše výsledkom v poradí druhého dovolacieho rozhodnutia bolo vrátenie veci opätovne na začiatok, následkom čoho nie je vec žaloby rozhodnutá ani na súde prvej inštancie ani po uplynutí viac ako 18 rokov.

36. S prihliadnutím na už uvádzané skutočnosti, berúc do úvahy neefektívnu činnosť najvyššieho súdu, ktorá sa prejavila v nutnosti opätovného rozhodovania o dovolaní, takže rozhodovanie o mimoriadnom opravnom prostriedku presiahlo v čase podania ústavnej sťažnosti obdobie troch rokov (január 2023 až marec 2026), zohľadňujúc skutočnosť extrémne dlhej celkovej doby rozhodovania vo veci žaloby, ktorá predstavuje ku dňu rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti 18 rokov (žaloba podaná v máji 2008), pričom z dôvodu kasačného rozhodnutia dovolacieho súdu sa vec sťažovateľa dostala opätovne do štádia rozhodovania súdu prvej inštancie, ktorý bude rozhodovať už po piatykrát, ústavný súd dospel k záveru, že postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto vyslovil porušenie práv sťažovateľa zaručených čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní (bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Príkaz konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

37. Vzhľadom na skutočnosť, že najvyšší súd vo veci dovolania už rozhodol, pričom v súčasnosti sa vykonávajú administratívne úkony spojené s doručovaním dovolacieho rozhodnutia zo strany súdu prvej inštancie, ústavný súd návrhu sťažovateľa na uloženie príkazu najvyššiemu súdu konať bez zbytočných prieťahov nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

38. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

39. Sťažovateľ sa domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia 3 000 eur z dôvodov uvedených v časti II tohto nálezu (bod 18 tohto nálezu).

40. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

41. V tomto kontexte ústavný súd zobral do úvahy aj predmet sporu (určenie vlastníckeho práva), ktorý aj keď je pre samotného sťažovateľa nepochybne dôležitý, nepatrí do kategórie tzv. citlivých konaní, ktoré by si vyžadovali zo strany vo veci konajúceho súdu osobitný prístup (ako to je napríklad v prípade pracovnoprávných sporov alebo v konaniach vo veci starostlivosti o maloletých). Zohľadnil však okrem samotnej neefektívnej činnosti dovolacieho súdu aj skutočnosť extrémne dlhého konania vo veci žaloby, ktorá je z dôvodu kasačného rozhodnutia dovolacieho súdu opätovne na súde prvej inštancie, ktorý vo veci rozhodne v poradí piatym rozsudkom.

42. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, najmä neefektívnu činnosť najvyššieho súdu, povahu a rozsah práv sťažovateľa, ktoré boli porušené, predmet konania, ako aj jeho význam pre sťažovateľa, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade je spravodlivé a konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci primerané priznanie finančného zadosťučinenia v sume 1 500 eur (bod 2 výroku tohto nálezu).

43. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd ústavnej sťažnosti v časti požadovanej sumy primeraného finančného zadosťučinenia prevyšujúcej sumu 1 500 eur nevyhovel tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto nálezu.

VI.

Trovy konania

44. Podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (§ 11 ods. 3, § 13 ods. 2 a § 16 ods. 3) a v súlade s jeho návrhom na rozhodnutie vznikol sťažovateľovi nárok na náhradu trov za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava právneho zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) v sume 824,72 eur (bod 3 výroku tohto nálezu).

45. Priznanú náhradu trov konania je najvyšší súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa označenej v záhlaví tohto nálezu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júna 2026

Miroslav Duriš
predseda senátu